

Alicja Spaleniak

"Świat biblioteki elektronicznej w klasycznej bibliotece naukowej : materiały konferencyjne, Poznań 19-20 marca 1998", red. Halina Ganińska, Poznań 1998 : [recenzja]

Biblioteka 3 (12), 95-97

1999

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Powstające banki danych, gromadzące wszelkiego rodzaju informacje dotyczące osób fizycznych mogą stać się obiektem manipulacji informacyjnej.

Autorka uściśla pojęcie danych osobowych w oparciu o polską ustawę o ochronie danych osobowych, omawia ochronę prawną danych osobowych w niektórych regulacjach europejskich, rozpatruje Konwencję nr 108 Rady Europy i Dyrektywę nr 95/46/Ec Unii Europejskiej. W kontekście ww aktów prawnych charakteryzuje Ustawę Polską z dn. 29.08.1997 r.

Jak słusznie zauważa, istotnym zagadnieniem staje się określenie metod i środków zabezpieczenia systemów informatycznych, zapobiegających przekształceniu każdego z nas "obiekt informacyjny".

Reasumując można stwierdzić, iż recenzowany numer wniósł wiele ważnych i ciekawych informacji. Z całą pewnością warto się z nim zapoznać.

Teresa Dachtera

Świat biblioteki elektronicznej w klasycznej bibliotece naukowej. Możliwości rozwoju - uwarunkowania i ograniczenia. Materiały konferencyjne. Poznań 19-20 marca 1998. Red. Halina Ganińska. Poznań 1998.

Biblioteka Główna Politechniki Poznańskiej wspólnie z Poznańską Fundacją Bibliotek Naukowych, Komisją Informacji Naukowej Polskiej Akademii Nauk oraz firmą Stratus zorganizowała w marcu 1998 roku konferencję naukową poświęconą aktualnym zagadnieniom tworzenia i funkcjonowania bibliotek elektronicznych w tradycyjnych bibliotekach naukowych. Tematyka konferencji nawiązuje do zorganizowanej trzy lata wcześniej przez Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Jagiellońskiego anglojęzycznej sesji pt. "Elektroniczna przyszłość bibliotek akademickich".

W poznańskiej konferencji uczestniczyły 92 osoby reprezentujące 34 biblioteki uczelniane oraz firmy współpracujące z nimi. Obrady odbywały się w 4 grupach tematycznych;

1. "Wokół rozumienia biblioteki elektronicznej"
2. "Kształtowanie biblioteki elektronicznej"
3. "Projekty i serwisy informacyjne"
4. "Uwarunkowania i ograniczenia"

oraz sesji posterowej "Biblioteka elektroniczna. Czasopisma elektroniczne. CD-ROM w sieci".

Najbardziej interesującymi wydają się być obrady sesji pierwszej, w której nad rozumieniem pojęcia biblioteki elektronicznej zastanawiali się: Wanda Pindłowa (IBIN UJ): "Biblioteka elektroniczna i wirtualna - co to znaczy dla bibliotekarzy i użytkowników"; Mirosław Górny (Instytut Lingwistyki UAM Poznań): "Biblioteki elektroniczne - próba kategoryzacji"; Aleksander Radwański (IBIN UWrocław): "Drogi rozwoju biblioteki cyfrowej"; Anna Łozowska, Jolanta Stylińska (BG Polit. Szczeci.): "Biblioteka wirtualna - alternatywą czy koniecznością badacza końca XX wieku"; Marek M. Górski (BG Polit. Krak.): "Biblioteka elektroniczna - oczekiwane kierunki rozwoju.

Co prawda autorzy nie osiągnęli porozumienia w sprawie terminu będącego przedmiotem obrad ale interesujące jest poznanie różnych zdań w tej kwestii. Najczęściej przez bibliotekę elektroniczną autorzy rozumieją placówkę wykorzystującą w swej działalności elektroniczne urządzenia i nośniki (komputery, CD-ROM-y, systemy on-line, sieci). Bardzo interesujący jest referat prof. Radwańskiego, który przedstawia wyczerpujące ujęcie problemu i proponuje rozumieć pod pojęciem biblioteki elektronicznej bibliotekę cyfrową. Podaje definicje, przedstawia warianty rozwoju i uwarunkowania takiej biblioteki. Z wystąpieniem tym współgra

referat Mirosława Górnego proponujący klarowne podejście do sprawy kategoryzacji bibliotek elektronicznych. Od profilu sesji odbiega nieco referat prof. Stanisława Nawrockiego prezentujący dokumentację elektroniczną w archiwach oraz wystąpienie Rafała Lewandowskiego dotyczące formatów elektronicznych dokumentów tekstowych w bibliotekach cyfrowych.

Sesja druga "Kształtowanie biblioteki elektronicznej" przedstawia szeroki wachlarz zainteresowań referentów. Rozpoczynające sesję wystąpienie Marii Śliwińskiej (BG UMK) prezentuje program podyplomowych studiów prowadzonych od 1997 r. w Międzynarodowym Centrum Zarządzania Informacją w Toruniu. Pozostali referenci przedstawiali raczej dokonania własnych bibliotek w zakresie wprowadzania elektronicznych technik i nośników (Biblioteki Politechniki Świętokrzyskiej, Wrocławskiej, Warszawskiej, Łódzkiej i Uniwersytetu Szczecińskiego) oraz prezentowali opis stanu zaawansowania komputeryzacji funkcji bibliotecznych i posiadanych baz danych na CD-ROM-ach. Sesję zamykają wystąpienia przedstawiciela firmy Swets and Zeitinger nt. czasopism naukowych w dostępie on-line (zwłaszcza w ofercie firmy Swets) oraz referat Adama Górskiego (ZIN i Bibl. Uniw. Szczecińskiego) omawiający nowe możliwości obsługi użytkowników na etapie informacji przetworzonej oraz wybrane przykłady opracowania systemów informacji faktograficznej i eksperckiej w Polsce. Ostatnie wystąpienie to "Cały ten Internet" zaprezentowane przez przedstawiciela stowarzyszenia Polska Społeczność Internetu z Poznania.

Sesja trzecia pod tytułem "Projekty i serwisy informacyjne" zawiera wystąpienia tak od siebie odległe jak omówienie "Elektronicznego serwisu GABRIEL" europejskich bibliotek naukowych; prezentację Poznańskiej Fundacji Bibliotek Naukowych; przedstawienie podejścia firmy Silver Plater do pełnych tekstów czyli technologii ERL oraz SilverLinker; omówienie baz danych wydawanych przez firmę UMI, zwłaszcza jej najnowszego produktu - bazy Applied Science & Technology Direct (które można było w czasie konferencji testować). Sesję zamknęło wystąpienie przedstawiciela firmy STRATUS na temat tendencji w rozwoju technologii CD-ROM, zmierzających w kierunku zwiększonego zainteresowania dostępem do informacji źródłowej w wersji elektronicznej.

W sesji czwartej "Uwarunkowania i ograniczenia" na uwagę zasługują dwa pierwsze wystąpienia. Zwracający uwagę na "Uwarunkowania psychologiczne użytkownika zautomatyzowanych systemów informacyjnych" referat Agnieszki Kozłowskiej (z Katedry BIN w Łodzi) a także "Szkolenie użytkowników akademickiej biblioteki elektronicznej" Lidii Derfert-Wolf (BG ATR Bydgoszcz) prezentujący nowoczesne podejście do tematu i zawierający konkretne propozycje rozwiązań w oparciu o doświadczenia krajowe i zagraniczne. Pozostałe wystąpienia dotyczą doświadczeń Konsorcjum Lubelskich Bibliotek Naukowych w zakresie kształtowania środowiska informacyjnego bibliotek naukowych tego miasta oraz doświadczeń Biblioteki Uniwersytetu Gdańskiego w zakresie automatyzacji. Oba wystąpienia dotyczą bibliotek działających w systemie VTLIS. Ostatnie dwa referaty sesji omawiają problematykę sieciowego rozpowszechniania baz danych na CD-ROM w BG Uniwersytetu Śląskiego oraz porównania i oceny dokumentów tradycyjnych i cyfrowych w wystąpieniu przedstawicieli Politechniki Rzeszowskiej.

Konferencji towarzyszyła sesja posterowa na której przedstawiono problematykę szeroko rozumianej biblioteki elektronicznej przede wszystkim w oparciu o wystąpienia organizatorów czyli przedstawicieli Biblioteki Głównej Politechniki Poznańskiej.

Materiały konferencyjne pod redakcją Haliny Ganińskiej (dyrektora BG PP) zostały wydane z dużą starannością i dbałością o kompletność prezentowanych tekstów wystąpień. Polecam gorąco zapoznanie się z nimi gdyż pomimo rozbieżności w rozumieniu tytułowej

biblioteki elektronicznej, a może właśnie dzięki nim, czytelnik uzyskuje dość szeroki pogląd na temat stanu nowoczesności polskich bibliotek naukowych.

Alicja Spaleniak

Współpraca bibliotek naukowych w zakresie automatyzacji. Materiały Międzynarodowej Konferencji Kraków 16-19.11.1998, Warszawa 1998.

W dniach 16-19 listopada 1998 r. odbyła się w Krakowie konferencja pod hasłem „Współpraca bibliotek naukowych w zakresie automatyzacji”. Organizatorzy konferencji, Biblioteka Główna Akademii Górniczo-Hutniczej, Biblioteka Główna Politechniki Krakowskiej oraz Centrum Formatów i Kartotek Haseł Wzorcowych Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie zadbali zarówno o stronę organizacyjną konferencji łącznie z doskonałym marketingiem. Wszystkie informacje ukazywały się z dużym wyprzedzeniem, począwszy od pierwszego zawiadomienia informującego o ograniczonej ilości miejsc z powodu olbrzymiego zainteresowania konferencją. Znakomicie poradzono sobie także ze stroną aprowizacyjną pozyskując licznych sponsorów. Konferencji patronowali Minister Edukacji Narodowej oraz Rektorzy i Prorektorzy wymienionych już wyżej uczelni. Organizatorzy zaoferowali ponadto opiekę merytoryczną w osobach: mgr Ewy Dobrzyńskiej-Lankosz, mgr Marka M.Górskiego oraz mgr Marii Burchard. Sprawność organizacyjna patronowała tej konferencji od początku do końca. Dzięki ustalonemu na początek sierpnia, odpowiednio wczesnemu terminowi przesłania tekstów referatów do druku, uczestnicy konferencji nie musieli koncentrować się na wypowiedziach autorów, gdyż już przed konferencją uzyskali opublikowaną w serii „Formaty Kartoteki” książkę liczącą 151 s. (nie licząc reklam) oraz dołączone teksty niektórych, nie dostarczonych na czas referatów. Było to z jednej strony poświadczeniem tradycyjnej polskiej gościnności i otwartości wobec gości zagranicznych, a jednocześnie funkcji wychowawczej wobec autorów polskich, którzy zostali uprzedzeni o braku możliwości wystąpienia na konferencji w przypadku nie dostarczenia tekstu w wyznaczonym terminie. Gratulowałabym Organizatorom tej żelaznej, zupełnie niespotykanej konsekwencji, gdyby nie fakt, że jednak się podobno w czasie konferencji złamali i ostatecznie dopuścili przedstawiciela Biblioteki Narodowej do wygłoszenia tekstu referatu, poświęcając na to nadprogramowe wystąpienie czas przeznaczony na dyskusję. Co więcej oświadczyli, że gotowi byłiby złamać tę zasadę po raz kolejny, tylko niedoszły autor nie był dostatecznie cierpliwy i zrezygnował z obecności tamże.

Publikacja, która jest przedmiotem tej recenzji zaczyna się - jak każda porządna praca - wstępem, w którym przedstawiony jest cel konferencji i publikacji, czyli „ocena dotychczasowych dokonań, sformułowanie wniosków” oraz „pomoc tym, którzy są na początku drogi i mają szansę tę drogę w sposób znaczący skrócić”.

W słowie od redaktora mamy zaś informacje o kryterium uszeregowania referatów: „Najpełniejszą prezentację przygotowali, najbardziej okrzeple we współpracy, biblioteki grupy VTLS, następnie doświadczeniami dzielą się biblioteki grupy Tilib, kolejno ALEPH, PROLIB i wreszcie, nie skupione jeszcze wokół żadnego systemu, ale już współdziałające biblioteki środowiska szczecińskiego”.

Na koniec redaktor Maria Burchard stwierdza: „Redakcja publikowanych tekstów ograniczona została do ujednolicenia ich postaci edycyjnej oraz niezbędnej korekty technicznej i stylistycznej bez wnikania w treść merytoryczną referatów”. Końcowe zdanie budzi moje ambiwalentne uczucia, bo o ile jak najbardziej zgadzam się z tym, aby to autor odpowiadał za treści merytoryczne, które prezentuje, a organizatorzy przyjęli do druku, to jednocześnie zastanawia mnie dlaczego wobec tego wcześniej zapewniano opiekę merytoryczną. Nie